

Prosinec 2022

NÁŠ ČASOPIS PLNÝ ZAJÍMAVOSTÍ

D é č k o

Domov pro seniory Velké Meziříčí,

příspěvková organizace

Zdenky Vorlové 2160

594 01 Velké Meziříčí

www.domovvm.cz

OBSAH

Výročí a regionální osobnosti prosince.....	4
Ze života domova	5
Stálá nabídka měsíce	6
Akce prosince	7
Co se dělo u nás v domově v listopadu a fotogalerie	8
Prosinec.....	10
Pranostiky	13
Mezinárodní dny	14
Příběhy pro potěchu duše	15
Ze světa zajímavostí	18
Rozhovor	23
Vtipy	25
Z kuchyně	26
Kvíz	28
Seznam zdrojů	30

Blahopřání na prosinec

Josef Kubiš

Emilie Mikulová

Bohumila Loukotová

Eva Doležalová

Jaromír Šebek

Božena Pacalová

Otilie Špačková

Antonín Nevrkla

VÝROČÍ A REGIONÁLNÍ OSOBNOSTI PROSINCE

150. výročí úmrtí

Karel BAUER – spisovatel, básník, hádankář

Narození: 2. 11. 1840 Martínkov (Třebíč)

Úmrtí: 13. 12. 1872 Martínkov (Třebíč)

Krejčí, básník - samouk, autor náboženských básní a nápěvů k písním. Syn sestry Václava Kosmáka. Psal do brněnského Hlasu. Je autorem textů k řadě písní. Živil se krejčovinou, povoláním byl sítař. Byl otcem Františka Bauera. Publikoval básně, hádanky a články v brněnském Hlasu. Psal texty k písním. Václav Kosmák napsal vzpomínku Oněmělá harfa na Karla Bauera v Obrázcích z Kukátek. Odsud se dozvídáme, že Karel Bauer sloužil vojnu u dělostřelectva jako trubač poddůstojník. V roce 1866 se zúčastnil boje u Custozzy. Procestoval s armádou různá evropská města, především zmiňuje Itálii. Oženil se s Marií Řeřuchovou, dcerou martiníkovského učitele. Zemřel na černé neštovice.

80. výročí úmrtí

Ladislav VESELSKÝ – pedagog, přírodovědec, biolog, botanik

Narození: 30. 4. 1867 Třebíč

Úmrtí: 20. 12. 1942 Třebíč

Znalec květeny Třebíčska, dochoval se herbář. Byl ředitelem obecné školy v Třebíči.

ZE ŽIVOTA DOMOVA

V listopadu se přistěhovali noví obyvatelé:

Jindřiška Adamová ze Žďáru nad Sázavou

Bohumila Loukotová z Moravce

Aloisie Vávrová z Třebíče

Marie Bartáková z Velkého Meziříčí

Josef Kubiš z Velkého Meziříčí

V listopadu odešli z našich řad:

Hana Coufalová † 5. 11. 2022

Marie Doležalová † 5. 11. 2022

Božena Hammerová † 8. 11. 2022

Marie Brabcová † 20. 11. 2022

Květoslava Melicharová † 24. 11. 2022

Marie Požárová † 24. 11. 2022

STÁLÁ NABÍDKA MĚSÍCE

PŮJČOVÁNÍ KNIH

Pokud rádi čtete, kontaktujte recepci nebo svého klíčového pracovníka.

PRAVIDELNÉ AKTIVITY

Každý všední den..... ranní hlášení
Pondělí..... 1x za 14 dní skup. canisterapie
Úterý..... canisterapie s panem Trojanem
..... cvičení/tvoření
Středa..... činnosti
Čtvrtek..... cvičení/ tvoření
Pátek..... modlitba a mše svatá od 10:00

SCHRÁNKA DŮVĚRY

V domově jsou umístěny celkem 4 schránky důvěry, kam je možné umístit vzkaz, stížnost, připomínku či podnět k poskytování sociálních služeb v domově. S napsáním vzkazu Vám může pomoci personál, rodina nebo dobrovolník.

Schránky důvěry v domově naleznete:

- 1. se nachází v přízemí – u vstupu do terapeutické zahrádky
- 2. je umístěna v 1. patře – u schodiště při vcházení na chodbu 2B
- 3. je ve 2. poschodí – u schodiště na brance s fototapetou plotu
- 4. schránka je přenosná a pravidelně se přenáší po pokojích

PROSTORY K VOLNOČASOVÉMU VYUŽITÍ

- ✚ Terapeutická zahrádka za domovem
- ✚ Atrium v přízemí
- ✚ Venkovní terasy ve 3. poschodí
- ✚ Kaple
- ✚ Knihovna
- ✚ Keramická dílna
- ✚ Společenské místnosti v každém podlaží: 1A, 2B, 3B
- ✚ Dětský koutek ve vstupu do zahrady

AKCE PROSINCE

- 1. prosinec – výuka na U3V
- 5. prosince - 2. adventní posezení
- 6. prosince – Svatý Mikuláš
- 7. prosince – Besídka
- 12. prosince – 3. adventní posezení s VúVM
- 14. prosince – posezení s kytarou
- 15. prosince – výuka na U3V
- 16. – 21. prosince – bleší trh
- 19. prosince – 4. adventní posezení
- 20. prosince – vystoupení ZUŠ
- 21. prosince – pásmo školky Oslavická
- 22. prosince – výuka U3V?
- 23. prosince – posezení s kytarou

CO SE DĚLO U NÁS V DOMOVĚ V LISTOPADU

Nový měsíc nám začal v úterý, kdy jsme si vykouzlili úsměv na tváři čokoládou a belgickými pralinkami. V dopoledních hodinách jsme také stihli nabarvit makovice, vytvořit z nich kytice a uplést věnce z větvíček.

Druhý listopad jsme věnovali Památce zesnulých. V domovní kapli jsme se za své ztracené blízké pomodlili.

Čtvrtek 3. listopadu se konala jediná listopadová přednáška na U3V, tentokrát s tématem Lurdy a Bernadette Soubirous.

Ve středu 16. listopadu jsme začali trénovat koledy, stihl se upéct dort a v podvečerních hodinách nám jeden z klientů zahrál na harmoniku.

V pondělí 21. listopadu se na U3V konala skupinová canisterapie.

Ve středu 23. listopadu se chodbami linula vůně perníčků a na Pomněnce se počaly přípravy vánočních dekorací.

Další týden začal v pondělí 28. prosince, kdy se uskutečnilo 1. adventní setkání. Oficiálně jsme zapálili první svíci, připomněli si nejen význam každé z nich, ale i význam adventního času. Shrnuli jsme i základní symboly Vánoc jako je jmelí, stromeček nebo samotné zvyky a tradice.

Posledního listopadu ve středu 30. se vychladlé perníčky začali zdobit, zatímco na univerzitě probíhal prodej ponožek a na Pomněnce jsme pokračovali v přípravě dekorací.

FOTOGALERIE

PROSINEC

Jak šel čas se svítící výzdobou?

Kdy se objevily první žárovičky na stromečku a co jim předcházelo? Proč se zpočátku svítící vánoční výzdoba budila nedůvěru? Bez čeho si nedokážeme představit svátky? Historie vánočního osvětlení ukrývá mnoho zajímavostí a příběhů a my se na některé z nich v následujícím článku podíváme.

Na začátku byl Betlém

Zdobení stromečků a používání světelných dekorací je součástí moderní historie. Vánoční svátky byly zpočátku spojeny s výzdobou v podobě betlému. Ten představuje vyobrazení okamžiku, kdy se narodil Ježíš Kristus. Variant a provedení existuje nespočet a v dnešní době se pořádají výstavy, kde si můžete prohlédnout dřevěné, papírové, nebo třeba i perníkové betlémy. Zajímavé jsou také mechanické betlémy, které se poprvé objevily v roce 1680 v Jindřichově Hradci.

Zdobení stromečku

Tradice zdobení stromečku má svůj původ v německých zemích. Jiné zdroje zase uvádí, že tradice má svůj původ v Estonsku, odkud jí do německých zemí dostali obchodníci. Později se tento zvyk rozšířil i k nám. Zdobení stromečku ale nemělo tak bleskové rozšíření, protože katolická církev nejdříve považovala tento zvyk za pohanský a nepříliš vhodný pro uctění památky narození Krista. V naší zemi nemá vánoční stromeček příliš dlouhou tradici a začal se objevovat až k začátku 19. století. Historie vánočního stromečku je poměrně

propletená a není tak jednoduchá, jak by se mohlo na první pohled zdát.

Svíčky pro rozsvícení temných zimních večerů

Tradice zdobení stromečku sahá několik století zpátky. Při představě starší výzdoby si mnoho lidí jistě vybaví přírodní ozdoby ze slámy, později háčkované dekorace či dřevěné vyřezávané figurky. K tomu všemu patřily také svíčky, které sloužily pro rozsvícení temných zimních večerů. Nespornou nevýhodou svíček byl fakt, že vzhledem k ohni mohly při špatné manipulaci kdykoliv cokoliv zapálit.

Po vynálezu elektřiny netrvalo dlouho a lidé začali přemýšlet, jak využít žárovky nejenom pro praktické svícení, ale i pro efektní dekoraci.

První osvětlení na stromeček v roce 1882

Byl to nápad Edwarda Johnsona, který vymyslel, že obyčejné svíčky na stromečku by se dali nahradit pásem žároviček. První nápad však ani zdaleka nevypadal jako dnešní uhlazené a skladné LED řetězy. Šlo o klasické objemné žárovky, které byly tehdy poměrně čerstvým vynálezem, spojené jediným drátem.

Aby to celé vypadalo ještě o kousek lépe, nabízela se později i varianta s barevnými žárovičkami, které tvořili krásné svítící ozdoby hrající všemi barvami.

Počáteční nedůvěra k vánočnímu osvětlení

Protože rozmach elektřiny byl teprve na začátku, moc lidí nové technologii nedůvěřovalo. Navíc první sady svítících vánočních ozdob stály poměrně hodně. Žárovky zpočátku byly příliš drahé na to, aby

sloužili jako výrazné usnadnění situace v domácnosti.

Vzhledem k velkému odpadnímu teplu se také

žárovíčky dost zahřívaly a opět bylo poměrně vysoké riziko vzniku vzplanutí stromečku v porovnání s dnešní situací. A jak to tak bývá, stačí pár špatných příkladů a lidé celému produktu přestanou důvěřovat. Naštěstí však nedůvěra nebyla tak velká, aby to znamenalo konec celému osvětlení.

Rozmach svítících vánočních dekorací

Světelné vánoční dekorace se dočkaly své příležitosti o několik let později, kdy se nové modely a tipy v roce 1920 začínali ujímat ve více amerických domácnostech. Jedním z milníků byl tehdy i okamžik, kdy prezident Cleveland použil světýlka k osvětlení vánočního stromu v Bílém domě v roce 1895. To postupně nahrávalo masovému šíření této zářivé dekorace.

Dnes by bez osvětlení nebyly vánoční svátky

A dnes? Už je téměř nepředstavitelné slavit vánoční svátky bez pořádné porce svítících dekorací. Bez světelných ozdob by celé svátky byly o poznání méně kouzelné. Vývoj šel dopředu i z pohledu technologie, kdy klasické poměrně hodně výhřevné žárovíčky nahradila úsporná LED technologie.

Nabídka vánočního osvětlení a nejrůznějších dekorací, které je možné zvýraznit s použitím světelného prvku, dnes existuje opravdu velké množství a vybrat si ty správné nemusí být úplně jednoduché.

Vývoj se dále nezastavuje a historie se stále píše

Technologický vývoj jde stále dopředu v praktických i dekorativních věcech. Vývoj vánočního osvětlení stále pokračuje, o čemž svědčí například moderní laserové vánoční osvětlení. Jde o projektory, které vrhají například na stěnu domu malá barevná světýlka. Výhodou je tedy méně starosti

s uchycováním klasických řetězů a staráte se pouze o jeden laserový projektor. Existuje také široká škála nejrůznějších vzorů a barevných kombinací.

Čím více ozdobíček, tím lépe? Závisí na vašem vkusu

Spolu s rozvojem moderních technologií se lidé také začali předhánět v tom, kdo vytvoří více dechberoucí dekoraci. Někomu se obrovské množství žároveček a dekorací líbí, jiní nedají dopustit na krásu jednoduchosti a vystačí si s pár šikovně umístěnými světelnými prvky. Extrémem je například český rekord s 46 483 žárovkami. S takovou výzdobou opravdu svítí úplně celý dům i zahrada.

PRANOSTIKY

Prosinec je měsíc chladný, opíjet se venku není snadný.

O svaté Barboře, usteleš si na dvoře.

Lucie, v noci tě opije.

Padá-li na Štědrý večer sníh, urodí se dobrý líh.

Koleda, koleda Štěpáne, cos to nesl ve džbáně? Fernetovou koledu, nejlepší je na ledu. Sousedí se sběhli a dva dny se nehli.

MEZINÁRODNÍ DNY

1. prosinec - Světový den boje proti AIDS
2. prosinec - Mezinárodní den boje za vymýcení otroctví
2. prosinec - Světový den počítačové gramotnosti
3. prosinec - Mezinárodní den zdravotně postižených
5. prosinec - Mezinárodní den dobrovolníků
7. prosinec - Mezinárodní den civilního letectví
9. prosinec - Mezinárodní den proti korupci
10. prosinec - Mezinárodní den lidských práv
11. prosinec - Mezinárodní den hor
11. prosinec - Mezinárodní den solidarity s ženami a dětmi Afriky
11. prosinec - Světový den dětství
18. prosinec - Mezinárodní den migrantů
19. prosinec - Den OSN pro spolupráci jih-jih
20. prosinec - Mezinárodní den lidské solidarity
24. prosince - Štědrý den
25. prosince - 1. svátek vánoční
26. prosince - 2. svátek vánoční
29. prosinec - Mezinárodní den biologické rozmanitosti
31. prosinec - Silvestr

PŘÍBĚHY PRO POTĚCHU DUŠE

Tajné bobování

Krajina se halila do šedobílé mlhy a zdálo se, jako by byla přikrytá obrovskou peřinou. Na obloze probleskovalo zlatooranžové sluníčko a osvětlovalo stromy se zbytky hnědého listí.

Tobík byl se svými dvěma sestřičkami a sestřenicí už čtvrtý den na horách. Další ráno, kdy nedočkavě vyhlédl z okna pokojíčku. Další ráno, kdy se otočil na holky zachumlané pod peřinou a smutně zavrtěl hlavou. „Dneska by už ale mělo sněžit,“ snažila se ho povzbudit Klárka. Bylo jí už sedm let a byla ze všech dětí nejstarší. „Včera to tatínek říkal, když se díval na předpověď počasí,“ dodala.

Mezitím se pohnula peřina v rohu postele a vykoukly z ní dvě rozcuchané hlavy. Ta nalevo byla Zuzky. Zuzka byla sestřenice ostatních dětí a na horách byla letos poprvé. „To říkali vaši rodiče už první den příjezdu, že bude sněžit. A pořád nic,“ zkrabatila obličej. To se už docela probudila i Dominika, která spala pod peřinou se Zuzkou. Byly přibližně stejně staré a na všech výletech i dovolených, na kterých byly společně, spaly pod jednou peřinou.

„Rodiče ale neví všechno,“ ozvala se Dominika. „To, jestli bude nebo nebude sněžit, rozhodne příroda.“ „Jak to rozhodne příroda? Jako že stromy a květiny rozhodnou, že bude sněžit?“ podivila se Zuzka. Bylo jí pět let, ale o tomhle nikdy neslyšela. „Stromy a květiny přímo ne, ale příroda jako celek. Celá Země rozhodne, jestli je potřeba, aby sněžilo nebo ne,“ přidala se s vysvětlováním Klárka.

Všechny děti ztichly a zamyslely se. Snad příroda usoudí, že je potřeba, aby sněžilo. Moc rády by totiž šly

bobovat. Všechny čtyři děti dostaly boby jako dárek od Ježíška. Zuzka dostala žluté, Domča oranžové, Klárka červené a nejmladší Tobík dostal zelené. „Vy jste tu nějak potichu,“ nakoukl do pokoje Zuzčin tatínek. „Tati, věděl jsi, že o tom, jestli bude sněžit, rozhoduje příroda?“ zeptala se Zuzka. Vylezla už úplně ze své části postele a postavila se vedle Tobíka, který pořád postával u okna a vykukoval ven, jestli už uvidí sněhové vločky.

„To jsem věděl,“ pousmál se tatínek. „A nejen o sněhu. Rozhoduje i o tom, jestli bude pršet, svítit sluníčko nebo jestli tráva bude po ránu pokrytá jinovatkou,“ dodal.

Klárka prikyvovala, když její strýček mluvil. Vše, co říkal, už znala. Chodila do první třídy a o přírodě a o Zemi si ve škole hodně povídali. „Tak kdo už má hlad?“ ozval se zespodu hlas. Byla to maminka Klárky, Dominiky a Tobíka, která s ostatními dospělými připravovala snídani. Děti rázem zapomněly na sních, přírodu i na zbytky spánku a rozběhly se po schodech dolů k velkému dřevěnému stolu. Stálo na něm osm barevných hrnečků na čaj, dvě čajové konvice, ze kterých se linula malinová vůně, košík plný opečených toastů, máslo, med, meruňková marmeláda, několik jogurtů a mísa plná ovoce.

Děti se posadily kolem stolu a daly se do jídla. Klárka sáhla po toastu a marmeládě. Zuzka si začala loupat banán. Dominika si lžičkou míchala jogurt a olizovala se nad ním. A Tobík? Ten si vzal od každého trochu, aby načerpal síly na případnou koulovačku.

Čas po snídani strávili hraním nejrozumnějších her. Jako první si vybrali pexeso. Pak kreslili a nakonec všichni hráli na schovávanou. Tobík lítal a dováděl s děvčaty, až se z toho unavil a usnul na křesle ještě před obědem.

Když se probudil, bylo v celé chatě ticho. Neslyšel mluvit žádného dospělého, ani pošťuchování a smích svých dvou sester a sestřenice. Kde všichni jsou? Snad někam nešli bez něj? Pomyslel si.

Pomalu se zvedl z křesla, protáhl se, otočil a zůstal stát s pusou dokořán. Přímo naproti němu bylo velké okno a za ním – zasněžená krajina! Tobík přeběhl k dalšímu oknu. Za ním byla také zasněžená krajina. Zatímco spal, napadl pořádný kopec sněhu. A pořád ještě sněžilo. Spíše parádně chumelilo. Třpytivé sněhové vločky pokrývaly vše, co bylo v dohledu. Kopce, stromy, cestičku a taky tři barevné čepice! Tobík přišel blíže k oknu, aby lépe viděl na ty čepice. Ale vždyť to je Dominika, Klárka a Zuzka! A táhnou za sebou boby! „Tak to tedy ne!“ vykřikl Tobiáš. „Uspořádají si tu tajné bobování a mě nechají spát?“ Vyrazil ven z místnosti, proběhl malou předsíní a hrnul se ke dveřím. „Tobíku, počkej!“ volala na něj maminka, která si zatím četla ve vedlejší místnosti a čekala, až se její synek probudí. Ale už jej nestihla zastavit. Tobiáš rozrazil dveře z chaty ven, seběhl dva schůdky a vrhl se do sněhu. V tepláčkách a ponožkách. Bez bundy, čepice i bez rukavic. Po pár krocích se zastavil a otočil. Zaslechl maminku, jak na něj volá: „A co boty, ty by sis nechtěl vzít?“ Mračila se i usmívala zároveň.

Mezitím se kolem něj shlukly zbývající děti. „Tobíku, proč jdeš ven bez bot a bez zimního oblečení?“ překřikovala se rozesmátá děvčata.

„Protože jsem chtěl za vámi. Vy si tu uděláte tajné bobování a mě necháte doma!“ rozčiloval se. „Jaké tajné bobování?“ podivila se Klárka. „Chtěly jsme tě nechat vyspat a těšily se, až se k nám přidáš.“

Opravdu? Že by ho holky nechtěly vynechat z jejich bobovačky?

To už k hloučku dětí dorazili i dospělí. Tatínek zvedl Tobiáše do náručí a odnášel ho zpátky do chaty. „Až se oblékneš, přijď za námi,“ volala na něj děvčata a táhla boby na kopec.

A Tobík? Rychlostí blesku si převlékl mokré ponožky, oblékl se a vyrazil s rodiči ven. Jeho nablýskané zelené boby už se nemohly dočkat, až se na nich povoží.

ZE SVĚTA ZAJÍMAVOSTÍ

České vánoční kuriozity a rekordy

V Muzeu rekordů a kuriozit v Pelhřimově mají řadu vánočních unikátů. Věděli jste, že mezi ně patří i keramický betlém umístěný do padesátilitrového demižonu? V následujícím článku se dozvíte mnohem víc nejen o českých, ale i světových vánočních rekordech.

1) Keramický betlém

Keramickému Betlému v demižonu dominuje kostel z vesničky Police, kde se autorka narodila, a kolem jsou další stavby a postavičky jí blízké. Pracovala na něm přes půl roku. Protože by se jednotlivé díly nedaly do demižonu umísťovat hrdlem, pomohli jí s rozříznutím a slepením demižonu skláři.

Největší evropský betlém vyřezal koncem 80. let Jiří Halouzka z Jiříkova. Skládá se z padesáti figur v životní velikosti, postava sv. Josefa měří 2 metry. Na každou figuru padl celý strom, na slona, vážícího 1,5 tuny, dokonce dva. Pan Halouzka má na svém kontě i několik dalších úctyhodných děl, kterými se zapsal do české mutace Guinessovy knihy rekordů – naposledy patnáctimetrového, z jednoho kusu dřeva vyřezaného krokodýla, který je umístěn v ostravské zoo.

2) Nejmenší ozdobně zabalený dárek

Ten vytvořila Radka Křivánková. Jednalo se o miniaturní australský opál o rozměrech 1x1 mm. Radka na něj dokázala vyrobit krabičku o

rozměrech 4x3x1 mm a dokonce jej zabalila do hedvábného papíru a ozdobných stužek.

3)Nejdelsí český papírový řetěz

Měří 16 905 metrů, vytvořili svého času účastníci vánočních trhů v Karviné. Do té doby držel tuzemský rekord řetěz o šest tisíc metrů kratší, pospojovaný žáky mateřských a základních škol ve Vsetíně.

Světový primát uhájilo šedesát studentů z univerzity v irském Dublinu, jejichž vánoční řetěz měří 59,05 kilometrů.

Čechům se zase podařilo vytvořit nejpevnější vánoční řetěz na světě. Slepilo jej 185 studentů a pedagogů z Humpolce, měřil 3,363 kilometru a utáhl osobní auto.

4)Největší a nejmenší slaměná vánoční ozdoba

Další světové prvenství máme díky Jaroslavu Vejvarovi z Rakvic, který vytvořil největší vánoční ozdobu ze slámy. Z 1800 metrů slámy upletl ozdobu velikou přes dva metry.

Naopak rekordmanem miniaturních slaměných ozdob je Robert Zauer, který umí uplést vrkoče o délce 16 mm a šířce 6 mm.

5)Nejdelsí prskavka

Rekordní prskavkou v Čechách je 250 cm dlouhá. Vydržela prskat 17.48 minut. Má průměr 1,4 cm a pochází z dílny družstva Služba Ostrava.

6)Nejdéle uchovaný vánoční stromek

Byl manželů Čechových ze Zlína. Borovice jim vydržela celý rok od 24. 12. 1998 do 24. 12. 1999. Jehličí sice uschlo, ale neopadalo.

7)Nejstarší dochovaná vánoční kolekce

Kolekci vlastní Ladislava Kreinerová z Říčan. Pochází z r. 1938 a obsahuje lístek psaný rodiči majitelky s textem hovořícím o tom, že kolekce nemohla být použita vzhledem k příchodu hitlerovských vojsk.

8)Nejvyšší ozdobený živě rostoucí strom

O Vánocích 2006 přibyl mezi vánoční rekordy nejvyšší ozdobený živě rostoucí strom (v době rekordu měřil 22,47 m), a to ve Žďáru nad Sázavou. O jeho výzdobu se každoročně starají žáci tamních střeňích škol. Potřebují na to přibližně 150 barevných světél a 90 metrů kabelů.

9)Vánočka

Na překonání stále čeká rekordní vánočka, která byla upečena v roce 2005 v pelhřimovském pekařství Adélka. Byla klasicky pletená ze šesti pramenů, měřila 4,5 metru a vážila 50 kilo. Na její výrobu se spotřebovalo 40 kg mouky, 40 vajec, 10 kg cukru a 8 kg másla. Těžší vánočku ale podle historiků stvořili už v roce 1987 pekaři v Krásné Lípě, vážila údajně rovné čtyři metráky, jenže není zdokumentována.

Světové vánoční kuriozity a rekordy

1)Vánočka

Zůstaňme u vánočky – tu úplně největší na světě upekli v prosinci 2000 v Kanadě. Obří kus pečiva vážil přesně 2502,4 kg, byl 21,95

metrů dlouhý, na šířku měl 45,72 cm a na výšku 33,02 cm. Pochutnalo si na ní 3500 hostů.

2) Adventní věnec

Největší adventní věnec, který kdy vznikl, měří v průměru pět a třičtvrtě metrů a vyrobil ho z plastových kelímků Mexičan Sergio Rodriguez Villareal. Tento svérázný vánoční rekordman má na kontě ještě několik dalších podobných prvenství – například: obří svíčku sestavenou z 1164 láhví a 1789 kusů zrcadel, vánoční sochu anděla z 2964 pivních láhví, ornament v podobě vánočního zvonu z 4854 láhví.

3) Stromeček

Kdo by chtěl mít doma opravdu **nejvyšší vánoční stromeček**, musel by probourat pár pater. Rozhodně nic do panelákového bytu. Ten dosud nej měřil na výšku 67,36 m. Byla to douglasská jedle. Vztyčili a ozdobili ji v Northgate Shopping Centre v americkém Seattlu v roce 1950. Stromek se převážel 32 kilometrů a celé dva dny trvala příprava ulic, kterými měl tenhle nadměrný náklad projíždět. Pro tisíce světel, kterými se strom po ozdobení rozzářil, vyráběl energii samostatný agregát.

4) Půst

Nejtěžší půst zažila o vánocích 1987 paní Brigitte Pierrová, která strávila týden v zavřeném obchodním domě Lorda and Taylor ve Washingtonu. Tato trochu zapomnětlivá jednaosmdesátiletá dáma se v něm zamotala 21. prosince a našli ji až v pondělí 28. prosince večer. Seděla na zadním schodišti a policisty požádala o šálek čaje. Po převezení do nemocnice se všichni divili, jak mohla vydržet sedm dní bez jídla a tekutin.

5) Velmi drahé přání

Pokud tuny vánočních přání, které každý rok dostanete, hodíte po skončení svátků klidu a míru do popelnice, možná neděláte úplně dobře. Třeba by se některá z nich dala v budoucnu dobře zpeněžit. Na aukci v britském městě Devizes byla roku 2001 vydražena dosud nejdražší vánoční pohlednice. Měří 13x8 cm a byla ručně okolorována britským ilustrátorem Henry Colem, který ji roku 1843 poslal své babičce. Kupec ji koupil za 20 000 liber, tedy v přepočtu za přibližně 890 000 Kč.

6) Sněhulák

Dosud neotřesitelné postavení Santa Clause začíná ohrožovat sněhulák, který je politicky korektnější a přijatelnější. Z klasických symbolů Vánoc se na veřejných místech objevuje už jen ozdobený stromek. Co se zatím drží, jsou adventní věnce s rudými stuhami. Balkony a okna bytů obtékají stovky žároviček, větve stromů v zahradách jsou propletené řetězy světelek, před domy blikají jelínci, lední medvědi a sněhuláci. A na jedné farmě na Floridě i živí krokodýli.

7) Sběratel vánočních ozdob

Stefan Phillips z Trevíru sbírá už 20 let vánoční ozdoby. Jeho sbírka dávno přesáhla hranici 1000 kusů a sběratelská vášeň tohoto sedmačtyřicetiletého učitele a umělce stále neopustila. Většinu pokladů nachází v bazarech nebo ve starožitnostech, několik jich vyrobil sám, spoustu dostal od přátel – pocházejí z celého světa, např. z Texasu, Kanady nebo Litvy.

Každý rok Stefan všechny ozdoby vytáhne a ozdobí jimi 3 metry vysokou jedli. Zdobení stromku mu zabere dva dny. Výsledek ovšem stojí za to.

ROZHovor

Rádi bychom Vám prostřednictvím Děčka a krátkého rozhovoru představujeme pracovníky našeho domova, se kterými se denně setkáváte. V následujícím rozhovoru se nám představí **vedoucí ekonomického oddělení**:

Ing. Věra Kuřátková

Mohu Vás poprosit o krátké představení se našim čtenářům?

Jmenuji se Věra Kuřátková a je mi 57 let. Narodila jsem se ve Velkém Meziříčí, kde jsem absolvovala základní i střední školu (SEŠ). Na vysokou jsem šla do Prahy. Bydlím ve VM v rodinném domku s manželem a synem.

Co se Vám na práci v domově líbí?

Vstřícnost kolegyň a kolegů, smysluplnost práce, snaha pomoci druhému.

Co ráda děláte ve volném čase?

Čtu, poslouchám hudbu, chodím do přírody.

Na jaké místo byste se ráda podívala a proč?

Do Albuquerque v USA za Richardem Rohrem, který je nepřebornou studnicí moudrosti.

Jak by vypadal Váš ideální den?

S přáteli u kávy probírat 'jak jde život', dělat radost druhým, pomáhat jim snášet životní těžkosti třeba i jen nasloucháním...a projít se po Karlově mostě.

Co byste si nejvíce přála?

Abychom my, lidé, pochopili, že ubližováním druhým ubližujeme nejvíc sobě. A naopak. Pokud to pochopíme, budeme mít klid uvnitř a bude mír i ve světě.

KVÍZ:

Nejoblíbenější jídlo – chlebíček od Elisů ☺

Nejoblíbenější barva –modrá, bílá

Nejoblíbenější roční období – jaro

Nejhezčí dovolená – kdekoli v klidu s lidmi, s nimiž si mám co říct (nebo i mlčet)

Nejoblíbenější květina – orchidej, bříza

Nejoblíbenější film – nemám

Nejoblíbenější místo v domově – zatím nemám

VTIPY

Mráz je největší pomocník při počítání. Vždycky mi připomene, kolik schodů vede z našeho baráku. Počítej taky: koleno – loket – dlaň – obličej - chodník.

Lidi se všeobecně dělí na pracanty a romantiky. Pracovití lidé, když uvidí prach, tak ho utřou. Romantici nakreslí srdíčko a pousměje se.

Nic neumí zahřát chladné dny víc než polévka, kterou se poliješ cestou ke stolu.

Dnes jsem si vzal na sebe pět staré oblečení a padlo mi. Byla to teda šála, ale stejně.

Sedí dva draci v jeskyni a najednou projede okolo rytíř v brnění. První drak se zklamaně podívá na druhého a říká mu: teda to je děs, zase bude žrádlo z konzervy.

Dva policajti pozorují chlapa jíst jablko. Jeden povídá druhému: „Dávej bacha, až to sní, tak určitě ohryzek hodí na zem a my půjdeme a dáme mu pokutu.“ Chlap dojí jablko, a když vidí číhající policajty, vezme ohryzek a strčí ho do kapsy. Policajti říkají: „Proč jste to nehodil na zem, ale strčil do kapsy?“ Chlap povídá: „Pánové, já když přijdu domů, tak vydloubu z něj ty zrníčka a rozkoušu je. Perfektně bystří rozum!“ „Fakt jo?“, povídá policajt, „Hele chlape, neprodal byste nám ten ohryzek?“ „No, tak mi dejte stovku a vezměte si ho.“ Policajti přijdou na služebnu a začnou dloubat zrníčka a žvejkat je. Najednou jeden povídá: „My jsme ale hloupý, vždyť jsme mohli mít za stovku plno jablek!“ A druhý povídá: „Vidíš, ono už to funguje!“

Z KUCHYNĚ

Vaječný likér

Někdo bez Popelky, jiný si Vánoce nedokáže představit bez sladkého vaječného likéru. Věděli jste, že za tento nápoj vděčíme západní Evropě a středověku? A také že působí blahodárně na hlasivky?

Vznik

Počátky vaječného likéru gastronomičtí odborníci nedokážou přesně datovat, ale tvrdí, že vznikl ve středověké Anglii. Jeho předobrazem byl nápoj zvaný posset, který se připravoval z vína či piva, smetany, cukru, vajec a chleba či ovsu na zahuštění. Angličtí mniši si jej ve 13. století údajně dělali z vajec a fíků. Nápoj se pil teplý.

Postupně se do receptu přidávalo koření jako skořice nebo muškátový oříšek, a protože bylo drahé, mohla si takový luxusní drink – stejně jako mnohé sladkosti a cukroví – dopřát jen aristokracie. Také z toho důvodu se vaječný likér popíjel hlavně při slavnostních příležitostech – zvláště o vánocích, kdy se díky chladu a mrazu mléko v nápoji tak rychle nekazilo a nemusel se vypít všechn hned.

Od 17. století se místo vína nebo piva jako hlavní alkoholická přísada používalo sherry. A když kolonisté přivezli recept do Ameriky, sáhli místo sherry po levném karibském rumu (na který se uvalovaly nižší daně než na sherry či víno). Kromě toho, že dodal nápoji žádanou sílu, měl ještě jednu výhodu, vlastně dvě: mléko a vajíčka se díky němu tak rychle nekazily, protože ledničky byly ještě hudbou daleké budoucnosti, a lihovina spolehlivě zničila bakterie, jež mohla vajíčka obsahovat. I

proto recepty doporučují nechat hotový vaječný likér nejlépe několik dní stát, aby alkohol mohl dokonat své dezinfekční dílo.

Postupem času se nápoj rozšířil po celém světě a jeho receptura se podvolovala místním zvyklostem. Ve Spojených státech vedle rumu sahali také po whiskey či bourbonu nebo dokonce směsici nejrůznějších likérů (první prezident George Washington údajně doporučoval brandy, whiskey, rum a sherry). v Střední a Jižní Americe třeba kravské mléko nahradili kokosovým, přidali vanilku a rum nahradili tequilou. a naopak lze koupit i vaječňák bez alkoholu. Receptů je nespočet, ale nejlepší vaječné koňaky bývají ty domácí.

A jak takovou dobrotu vyrobit?

0.5 l rum

5 ks žloutek

5 lžic cukr moučka

1 vanilkový cukr

1 konzerva salka

Žloutky dáme do šlehače spolu s vanilkovým cukrem a moučkovým cukrem. Šleháme asi 10 minut. Na chvíli vypneme a pak znovu šleháme 10 minut. Po vyšlehání přidáme salko a šleháme dál. Čím déle šleháme, tím je lahodnější. Po vyšlehání žloutků s cukrem a salkem, vléváme po troškách rum. Šleháme asi 7 minut. Vánoční vaječný likér uložíme na chladné místo a podle příležitosti podáváme.

Autor: nutriční terapeutka Terezie Hlouchová, DiS.

Kvíz

Do pohádek

- 1) Karel Čapek napsal knihu o psí slečně. Víte, jak se jmenuje?
a) Dášenska b) Bobinka c) Zorinka
- 2) Jakou barvu má šátek Ferdy Mravence?
a) Zelenou b) červenou c) žlutou
- 3) Koho se bál Smolíček?
a) Čarodějnice b) vlka c) jezinek
- 4) Co je cennější než zlato v pohádce Boženy Němcové?
a) Diamanty b) sůl c) růže
- 5) Jaká věc plnila přání ve večerníčku Mach a Šebestová?
a) Kouzelný prsten b) kouzelný klobouk c) kouzelné sluchátko
- 6) Jak se jmenoval společník Robinsona Crusoea?
a) Středa b) Pátek c) Leden
- 7) Jak se jmenují chlapci z polského animovaného seriálu?
a) Jája a Pája b) Bolek a Lolek c) Pat a Mat

Řešení:

1)A

2)B

3)C

4)B

5)C

6)B

7)B

SEZNAM ZDROJŮ

Prosinec: <https://www.stavebni-vzdelani.cz/historie-vanocniho-osvetleni/>

Mezinárodní dny: <https://blog.hubatacernoska.cz/prosincove-svatky-vyroci-a-dalsi-vyznamne-dny-a-zajimavosti>

Pranostiky: <https://blog.hubatacernoska.cz/nezname-pranostiky>

Vtipy: www.tycico.cz; www.loupak.cz; www.hitradio.cz; www.fungate.cz

Výročí a regionální osobnosti: <http://www.knihovnatr.cz/cze/sluzby/vyroci-a-regionalni-osobnosti-prosinec-2022/>

Kvíz: Úkoly pro hlavu pro každý věk, Alena a Jiří Nevěční, nakladatelství Rubico

Ze světa zajímavostí: <https://www.ireceptar.cz/zajimavosti/vanocni-kuriozity-a-rekordy.html>

Z kuchyně: https://www.lidovky.cz/relax/zajimavosti/za-vajecny-konak-vdecime-britum-jak-vznikal.A181227_105043_In-zajimavosti_ape; <https://www.vareni.cz/recepty/vanocni-vajecny-likor/>

Příběhy pro potěchu duše: <https://pohadkovavychova.cz/pohadka-tajne-bobovani/>